

MEDIEREA JUDICIARĂ

1. Aspecte de drept comparat

Medierea s-a născut din neînțelegeri și conflicte interumane, cu consecințe materiale și juridice din cele mai diverse, cu scopul comun de stingere a divergențelor într-un mod cât mai convenabil părților implicate.

Studiile sociologice efectuate în domeniu au relevat apariția medierii odată cu formele primitive de socializare, urmare nevoii omului de a se înțelege cu semenii săi prin mijloace adecvate realizării unui echilibru într-o situație conflictuală.

La origine, organismele de represiune au fost primele forme de mediere.

Paralel cu evoluția organizării sociale și politice s-a dezvoltat și instituit medierea, conturându-se necesitatea unor reglementări care să devină o pârghie de realizare a justiției prin cedarea unor atribute ale autorității publice unor persoane situate în afara sistemului și care, în consecință, nu se supun procedurilor judiciare riguroase, îndelungate și inflexibile într-o anumită manieră.

Ca orice instituție în formare, implementarea a fost anevoiasă și cu nuanțe teritoriale, baza, rămânând însă, scopul pentru realizarea justiției și pentru găsirea alternativei cât mai confortabile pentru justiciabili. Încet, dar sigur, tendința generală a fost către o justiție restaurativă, unde răspunderea înseamnă asumarea responsabilității faptei comise și a obligației de reparare a prejudiciului cauzat.

Cea mai răspândită formă de realizare a acestui tip de mediere¹, restaurativă, este împăcarea, metodă ce își are originea în tradițiile indienilor nord-americieni din Canada. Începând cu anii 1980, indienii și organele locale din Statele Unite ale Americii au început să dezvolte parteneriate între comunitate și organele oficiale de drept, pentru realizarea responsabilității personale și comunitare, în soluționarea conflictelor.

O altă formă de origine, este tradiția religioasă a Noii Zeelande, potrivit căreia, constatându-se ineficiența sistemului existent în soluționarea conflictelor, care lasă victima interiorizată și cu sentimentul nerezolvării problemei personale, au fost create conferințele familiale, la care participă alături de rude și persoane cu o anumită autoritate în comunitate.

---

¹ În lume sunt cunoscute mai multe forme de mediere precum : evaluativă, narativă, transformativă etc.

Metoda familială s-a dovedit extrem de eficientă, motiv pentru care practicarea ei s-a extins în Australia, Marea Britanie, Elveția și Belgia.

La acest moment, forme ale medierii restaurative s-au aplicat, prin preluarea principiilor apărute inițial în Anglia² și dezvoltate în America de Nord și în alte state din Europa și Africa de Sud.

Mai mult, unele state precum Noua Zeelandă și Australia au îmbrățișat treptat ambele forme de mediere, mai sus menționate (împăcarea și conferințele de familie).

În cadrul acestor forme ale medierii, fiecare persoană își exteriorizează emoțiile, sentimentele și atitudinea, astfel încât atât partea vătămată, cât și făptuitorul, să-și găsească alinarea sau, după caz, suportul pentru căință.

Indiferent de practicile abordate, medierea restaurativă încearcă repararea pagubelor cauzate prin denunțarea comportamentului infracțional și asistarea victimei și a făptuitorului, puși față în față.

În anul 1996, criminologul britanic Tony Marshall a oferit lumii o definiție procedurală a conceptului, care a devenit recunoscută de întreaga mișcare mondială în domeniu: „Justiția restaurativă este un proces prin care toate părțile, implicate într-o anumită infracțiune, se adună la un loc pentru a decide în mod colectiv modul cum trebuie înlăturate consecințele infracțiunii și implicațiile viitoare”. Acest mod de abordare răspunde conflictului imediat și încurajează dezvoltarea unor relații bazate pe respect între cei care comit fapta și cei care suferă de pe urma ei, ultima categorie incluzând atât persoana direct vătămată cât și comunitatea. Totodată, în plan emoțional, realizează echilibrul distrust, întrucât este o modalitate de rezolvare a conflictului în care toate părțile câștigă.

În timp, practicile restaurative au căpătat noi valențe fiind folosite în tot circuitul procesual, inclusiv în timpul executării pedepsei precum și în cel postcondamnatoriu, iar, în etapele parcurse, implementarea a trecut de la programe pilot la proceduri generalizate la nivel național.

În spațiul european, legiferarea acestei instituții a cunoscut mai multe etape.

Astfel, dacă în anul 1990, state precum Germania, Norvegia, Franța, Austria și Belgia beneficiau de o legislație în vigoare, în altele, precum Marea Britanie, Finlanda, Republica Cehă și Polonia, începând cu anul 2000 s-a creat un cadru legal. Alte țări, cum ar fi Suedia, Olanda, Irlanda, Luxemburg, Italia și Spania se află în proces de legiferare, după o perioadă experimentală prin proiecte pilot sau la nivel național.

De menționat că, unele țări cu tradiție consideră necesară revizuirea legislației, ca de exemplu Franța, stat care a reglementat medierea încă din 1992 și care, în prezent,

---

² În Anglia, Tribunalele de pace au fost instituite începând cu secolul al XIV-lea de către Regele Eduard al III-lea ca organe locale de autoadministrare cu atribuții de a păstra liniștea publică în comunitate. Odată cu emigranții englezi, modelul a fost preluat de America de Nord și Australia. Franța introduce Tribunalele de pace în 1790, judecătorii de pace fiind aleși din rândul laicilor.

o percepție cu tendința³ încălcării confidențialității și a caracterului voluntar, principiile de bază ale activității de mediere.

În unele state, instituția medierii este bine conturată în plan legislativ⁴, cu baze de date și servicii bine dezvoltate. În acest sens menționăm Danemarca și Marea Britanie, țări în care mediatorul este o persoană neutră și imparțială, cu notorietate profesională și morală, ce asistă părțile la o discuție preliminară, fără a avea autoritatea de a impune acordul încheiat.

Austria este prima țară în care profesia de mediator a fost recunoscută printr-un act al Parlamentului, stat în care, și în prezent, medierea are rezultat. La fel ca și în România, acordul părților este supus controlului instanței de judecată sau notarului public.

În Grecia, medierea, în unele materii de drept, este o fază prealabilă judecătii și care a luat amploare după anul 2006, când s-a înființat Centrul Elen de Arbitraj și Mediere.

În Belgia, legea privind medierea a intrat în vigoare în anul 2005, reglementând două forme de realizare: cea voluntară și cea impusă de instanța de judecată.

În Polonia, legislația recunoaște medierea alături de alte două proceduri similare: concilierea și arbitrajul, mediatorul putând fi numit atât de instanța de judecată cât și ales de părți, iar acordul convenit este supus aprobării judecătorului.

Un exemplu pozitiv este Slovenia, care în cauzele de dreptul familiei procentul de soluționare a conflictelor, începând cu 2007, este de peste 70 %.

2. Medierea în România

Primele inițiative de promovare au avut loc în 1996 când Fundația pentru Schimbări Democratice a derulat primul proiect în domeniu împreună cu Canadian International Institute for Applied Negotiation (CIAN) în colaborarea cu mai mulți parteneri printre care și Ministerul Justiției.

În perioada 1999 – 2000, Ministerul Justiției a derulat un program de formare a mediatorilor, susținut de Asociația Baroului American prin ABBA/ CEELI și un proiect în parteneriat cu Fundația pentru Schimbări Democratice, în cadrul căruia s-a desfășurat un program pilot de promovare și aplicare a medierii în cadrul Judecătorei Sectorului 3 București.

Prin asistență financiară din partea Uniunii Europene s-au derulat o serie de alte proiecte, urmare cărora, în mai 2003, prin Ordin al ministrului justiției a fost înființat Centrul pilot de Mediere de pe lângă Tribunalul Dolj și Judecătoria Craiova.

---

³ Béatrice Brenneur, președinte de Cameră la Curtea de Apel Lyon, fondator și vicepreședinte al Grupului European al magistraților care susțin medierea (GEMME), prelegere în cadrul Conferinței Internaționale de la București din 29 octombrie 2010.

⁴ În Germania, medierea are tradiție, primele demersuri fiind în 1827 când s-a introdus în C.p.p. instituția arbitralului/conciliatorului (Schiedsmann). Acesta avea sarcina de a încerca împăcarea părților în conflicte private de mică importanță, fază premergătoare celei adresate instanței ordinare.

Pe linia parteneriatelor⁵ este de menționat și activitatea Secțiunii române a Grupului european al judecătorilor pentru mediere (GEMME), alcătuită, la acest moment, din 19 judecători care funcționează la nivelul judecătoriilor, tribunalelor și curților de apel, precum și în cadrul Institutului Național al Magistraturii și Consiliului Superior al Magistraturii. În acest context, invederăm că GEMME este o asociație europeană, înființată dintr-o inițiativă franceză, cu scopul de a alătura judecători din statele Uniunii Europene, Elveția, Liechtenstein și Norvegia, care consideră că justiția este eficientă prin promovarea unor modalități alternative de soluționare a conflictelor, cum este medierea.

Totodată, se remarcă preocuparea Institutului de Sociologie al Academiei Române care, în colaborare cu Departamentul de Criminologie al Universității „Ernst Moritz Arndt” Greifswald din Germania, au realizat un studiu prin interviuarea magistraților și mediatorilor autorizați cu privire la medierea conflictelor dintre victimă și infractor în România, cu scopul dezvoltării activității alternative față de cea judecătorească și a schimbării mentalității represive a justiției penale.

În perioada 2000-2006, organizații neguvernamentale au desfășurat o activitate de lobby, pregătind apariția legii naționale privind medierea. În paralel, pentru elaborarea și repartizarea la nivelul instanțelor și parchetelor de pe lângă acestea, a unor materiale de informare privind activitatea mediatorilor și a organizațiilor profesionale de mediere, Ministerul Justiției a derulat diverse proiecte în parteneriat cu organisme și instituții din Marea Britanie și Austria, precum Proiectul de înfrățire instituțională PHARE „Promovarea medierii ca mijloc alternativ de rezolvare a litigiilor judiciare”.

În România, medierea a reprezentat o prioritate în Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar 2005 – 2007, fiind legiferată odată cu **adoptarea Legii nr.192/2006**. Modificările și completările ulterioare, aduse prin Legea nr.370/2009 și OG nr.13/2010, au fost necesare pentru armonizarea legislației interne cu cea comunitară, în special cu dispozițiile **Directivei 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului** privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comunitară. În acest sens, au fost introduse dispoziții exprese, referitoare la modul în care părțile pot da forță executorie acordului de mediere prin intermediul notarului public sau al instanței de judecată. Legea a intrat în vigoare în anul 2008, odată cu publicarea Tabloului mediatorilor autorizați și se înscrie în ansamblul dispozițiilor europene în materie, fără a îmbrățișa cu preponderență un anumit model, ceea ce reprezintă o garanție a adaptării la realitățile specifice ale societății românești și la potențialul de acceptare a acestei instituții noi.

---

⁵ La 29 octombrie 2010, GEMME, Secțiunea română, în parteneriat cu Academia Română, Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției, Institutul Național al Magistraturii și Consiliul de Mediere, au organizat la București, cu sprijinul Editurii Universitare, Formului Judecătorilor din România și Facultății Dimitrie Cantemir, Conferința Internațională cu titlul „Medierea în Uniunea Europeană. Stadiu și perspective”.

Apariția legii a urmărit reducerea volumului de activitate al instanțelor și parchetelor și, în consecință, degrevarea acestora de unele cauze, cu scopul creșterii calității actului de justiție prin satisfacerea intereselor părților.

În conformitate cu prevederile acestei legi s-a înființat Consiliul de Mediere, care a elaborat Regulamentul propriu de funcționare și organizare, Standardul de formare a mediatorilor și Codul etic și deontologic al mediatorului. Profesioniștii autorizați se regăsesc pe Tabloul mediatorilor.

Potrivit dispozițiilor legale invocate, medierea este prevăzută ca un proces voluntar de rezolvare a conflictelor, mediatorul neputând să ia decizii, ci doar să faciliteze comunicarea și asistarea părților, într-un mod neutru, urmărind ca acestea să-și găsească propriile soluții pentru încheierea unui acord.

Legea nr.192/2006, cu modificările și completările ulterioare, reglementează un domeniu larg de aplicare a medierii: în materie civilă, comercială, penală, de familie, în domeniul protecției consumatorului și al dreptului muncii.

Medierea în cursul procesului civil, în cazul în care litigiul a fost dedus judecății, poate avea loc din inițiativa părților sau la recomandarea instanței.

În cauze penale⁶, atât înaintea sesizării organelor judiciare, cât și ulterior, în timpul cercetării penale sau al judecății, trebuie să fie acceptată atât de partea vătămată cât și de făptuitor, în condițiile garantării dreptului la asistență juridică.

Medierea intervenită înaintea începerii procesului penal (*medierea penală extraprocesuală*⁷) are ca prim efect suspendarea termenului prevăzut de lege pentru introducerea plângerii prealabile.

În lipsa unui acord privind împăcarea părților, partea vătămată va putea introduce plângere prealabilă, situație în care termenul legal în acest sens își reia cursul de la data încheierii procesului verbal de mediere.

Dacă părțile s-au împăcat, legea prevede că partea vătămată nu va mai putea sesiza, pentru aceeași faptă, organul de urmărire penală.

Medierea intervenită în timpul procesului penal (*medierea penală procesuală*⁸) se face înăuntrul unui termen de suspendare de 3 luni, ce curge odată cu prezentarea contractului de mediere. În situația în care, în acest interval, părțile nu au ajuns la o înțelegere și nu au semnat acordul de mediere, procesul penal își reia cursul.

În situația în care procesul de mediere s-a finalizat prin semnarea unui acord, procurorul sau judecătorul, după caz, ia act de înțelegerea depusă în formă autentică, sau susținută personal și dispune, în consecință, încetarea urmăririi penale ori a procesului penal⁹.

---

⁶ Lg.nr.192/2006, cu mod. și com. ulterioare, Sect. a II-a „Dispoziții speciale privind medierea în cauzele penale”, art. 67-70.

⁷ Ghid de mediere, Ignat, Șuștac și Danileț, pg.166

⁸ Idem

⁹ ÎCCJ-Sect.Unite,dec.XXVII, publ. MO nr. 190/2007: *Încetarea procesului penal în cazul infracțiunilor pentru care împăcarea părților înlătură răspunderea penală poate fi dispusă de instanță numai atunci când aceasta constată nemijlocit*

Legea nr.192/2006, cu modificările și completările ulterioare, se aplică numai în cauzele penale ce privesc infracțiuni pentru care, potrivit legii, retragerea plângerii prealabile sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

Infracțiunile a căror răspundere penală se înlătură prin retragerea plângerii prealabile sau prin împăcarea părților sunt expres prevăzute în **Codul penal, astfel cum a fost modificat prin Legea nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor (Legea micii reforme a justiției) :**

- lovirea sau alte violențe (art.180 C.p. pentru care împăcarea își poate produce efectele și în cazul în care acțiunea penală a fost pusă în mișcare din oficiu);
- vătămarea corporală (art.181 C.p., pentru care împăcarea își poate produce efectele și în cazul în care acțiunea penală a fost pusă în mișcare din oficiu);
- vătămarea corporală din culpă (art.184 alin. 1-4 C.p.);
- violarea de domiciliu (art.192 alin.1 C.p.);
- violarea secretului corespondenței (art. 195 C.p.);
- divulgarea secretului profesional (art. 196 C.p.);
- violul (art. 197 alin.1 C.p., ce prevede doar că acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă);
- seducția (art.199 C.p., pentru care doar împăcarea părților poate înlătura răspunderea penală);
- furtul pedepsit la plângerea prealabilă (art. 210 C.p.);
- abuzul de încredere (art. 213 C.p.);
- gestiunea frauduloasă (art.214 alin.1 C.p., pentru cazul în care acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă);
- distrugerea (art. 217 alin.1 C.p.);
- tulburarea de posesie (art. 220 C.p., pentru care doar împăcarea părților poate înlătura răspunderea penală);
- abandonul de familie (art. 305 C.p.);
- nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului (art. 307 C.p.);
- tulburarea folosinței locuinței (art. 320 C.p.).

Potrivit modificărilor Codului de procedură penală, aduse prin Legea nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor (Legea micii reforme a justiției), acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar dacă a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată, dacă a fost încheiat un acord de mediere (*art. 10 lit.h C.p.p.*).

Potrivit noilor reglementări (*art.16¹ C.p.p.*), în cursul procesului penal, cu privire la pretențiile civile, inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot încheia o tranzacție sau un acord de mediere, potrivit legii (alin. 1).

---

acordul de voință al inculpatului și al persoanei vătămate de a se împăca total, necondiționat și definitiv, exprimat în ședința de judecată de aceste părți, personal sau prin persoane cu mandat special, ori prin înscrisuri autentice.

Inculpatul, cu acordul părții responsabile civilmente, poate recunoaște, în tot sau în parte, pretențiile părții civile (alin.2).

În cazul recunoașterii pretențiilor civile, instanța obligă la despăgubiri în măsura recunoașterii. Cu privire la pretențiile civile nerecunoscute, pot fi administrate probe (alin.3).

În altă ordine de idei, reglementarea în vigoare, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 202/2010, transpune în norme interne principiile generale cuprinse în **Recomandarea nr. (99) 19 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind medierea în materie penală, (adoptată de Comitetului Miniștrilor la 15 sept.1999, la a 679-a Reuniune a delegațiilor miniștrilor).**

Astfel, medierea în materie penală nu poate să intervină decât dacă părțile își dau acordul în mod liber, este posibilă în toate fazele procesului penal, înainte de acceptarea medierii părțile sunt informate în legătură cu drepturile lor, cu natura procedurii de mediere și în legătură cu posibilele consecințe ale deciziei lor, minorii se bucură nu doar de asistență juridică, ci au dreptul și la asistență parentală, majorii se bucură de garanții generale¹⁰, iar „termenul limită rezonabil, în cadrul căruia autoritățile judiciare competente ar trebui să fie informate de stadiul procedurii de mediere” își găsește corespondența în termenul de maxim trei luni prevăzut de art. 70 din Legea nr. 192/2006.

De asemenea, conform articolul 17 al aceleiași Recomandări, soluția dată urmare încheierii acordului de mediere, are același „statut precum deciziile sau hotărârile judecătorești”, respectiv, în cursul judecății, se finalizează prin pronunțarea unei hotărâri de încetare a procesului penal, iar în timpul urmăririi penale, împiedică urmărirea sau judecarea pentru aceleași fapte potrivit principiului „non bis in idem”.

Alături de modificările legale mai sus-menționate, materia medierii este și în atenția **Noilor Coduri** pentru ca recomandarea judecătorului, adresată părților în sensul de a apela la mediere, să dobândească efect obligatoriu. Astfel, în Noul Cod de procedură civilă a fost instituită obligația, pentru instanța de judecată, de a recomanda părților soluționarea conflictului prin mediere.

Corelând dispozițiile prevăzute de **art. 63 lit.a** din **Legea nr.304/2004**, republicată, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora **procurorul participă, potrivit legii, la soluționarea conflictelor prin mijloace alternative**, cu cele prevăzute de **art. 318 alin. 1** din **Noul Cod de procedură penală**] adoptat prin Legea nr.135/2010 și publicat în Monitorul Oficial nr. 486/2010, conform cărora **procurorul poate renunța la urmărirea penală** în anumite condiții expres prevăzute de lege, se constată **reglementarea posibilității medierii acțiunii penale** între procuror, ca titular al

---

¹⁰ Reglementate prin art. 68 alin. (1) din legea medierii: „În cauzele penale medierea trebuie să se desfășoare astfel încât să fie garantat dreptul fiecărei părți la asistență juridică și, dacă este cazul, la serviciile unui interpret. Procesul-verbal întocmit potrivit prezentei legi, prin care se încheie procedura medierii, trebuie să arate dacă părțile au beneficiat de asistența unui avocat și de serviciile unui interpret ori, după caz, să menționeze faptul că au renunțat expres la acestea.”

acesteia și inculpat, în interpretarea și aplicarea **interesului public**¹¹ (Codul urmează să intre în vigoare la o dată ce va fi stabilită prin Legea de punere în aplicare).

În acest nou cadru procesual, doctrina¹² are în vedere calea medierii pentru realizarea condițiilor legale (*eforturile depuse de inculpat pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii*) de renunțare la urmărirea penală cât și de reparare a prejudiciului cauzat, astfel încât să se satisfacă, deopotrivă, interesul public pe de o parte, cât și cel personal (inculpat-parte vătămată), pe de altă parte.

Astfel, în **Noul Cod de procedură penală** se prevede, printre cazurile de împiedicare a punerii în mișcare sau de exercitare a acțiunii penale, și medierea (**art.16 lit.g**), dispoziții introduse, așa cum am arătat, prin Legea nr. 202/2010. De asemenea, în noul cod se regăsesc, în continuare, și prevederile din Legea nr.192/2006, privind suspendarea urmării penale, respectiv a judecății, pe durata desfășurării procedurii de mediere (**art. 312 alin.3 și art.367 alin.3**), precum și cele referitoare la soluționarea laturii civile (**art.23**), apărute inițial potrivit art.16¹ din Legea nr. 202/2010.

Urmare modificărilor aduse prin Legea nr.202/2010, în art. 320¹ C.p.p. se prevede posibilitatea inculpatului de a își recunoaște vinovăția, caz de reducere a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege.

Prin **Noul Cod de procedură penală**, dispozițiile legale mai sus menționate capătă amploare prin instituirea **negocierii acordului de recunoaștere a vinovăției** (**art. 478 - 488 C.p.p.**).

Acest tip de mediere este specific dreptului anglo – saxon, prevederile procesual penale românești reluând și adaptând elemente referitoare la acordul de recunoaștere a vinovăției din sistemele de drept penal francez și german.

Astfel, în conformitate cu **art. 479** din **Noul Cod de procedură penală**, **acordul de recunoaștere a vinovăției** are ca obiect recunoașterea comiterii faptei și acceptarea încadrării juridice pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală, atitudine procesuală cu efecte asupra cuantumului pedepsei aplicate și a modalității de executare a acesteia.

Acordul în discuție poate interveni între inculpat și procuror în cursul urmării penale, după punerea în mișcare a urmăririi penale și se poate încheia doar în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult șapte ani și atunci când, din probatoriul administrat, rezultă suficiente date privind existența faptei și a vinovăției inculpatului (**art. 480**).

Această instituție nou creată lasă loc medierii în negocierea acordului de recunoaștere a vinovăției și creează premisele trecerii de la ordine juridică impusă la o ordine juridică negociată.

---

¹¹ În C.p.p. francez se prevede principiul oportunității urmării penale, potrivit căruia, prin mediere, în schimbul renunțării procurorului la exercitarea acțiunii penale, inculpatului i se va aplica o măsură potrivit modului de reparare a prejudiciului cauzat. Gh.Mateuț, *Tratat, op.cit.*, pg. 350; G. Blanc, *La mediation penale*, în „La semaine Juridique”, *Juris Classeur Periodique*, 1994, I, pg. 3760.

¹² Gh.Mateuț, *Tratat de procedură penală, Partea generală*, vol.I, Edit. C.H. Bech, Buc., 2007, Ghid de mediere, Ignat, Șuștac și Danileț, pg.168

Prin intermediul medierii, în reglementarea Noului Cod de procedură penală, se realizează nu numai stingerea acțiunii penale, ci și satisfacerea, în cea mai mare măsură, a intereselor părților. Totodată, eficiența și flexibilitatea acestui mecanism determină o prevenție și reeducare reală.

Perspective

Față de cele expuse, cum volumul de activitate al judecătorilor și procurorilor este într-o continuă creștere¹³, **medierea reprezintă o alternativă** în soluționarea cu celeritate a cauzelor, pentru micșorarea nevoilor de suplimentare a resurselor umane și financiare, sporirea calității și eficienței sistemului juridic în ansamblul său. Pentru părți, reprezintă și o cale mai economică de soluționare a conflictelor și de reparare a pagubei produse (acordul poate prevedea și o plată eşalonată), în condiții de confidențialitate, cu posibilitatea sporită de reinsertie socială atât a infractorului cât și a victimei.

Reținând oportunități precum: caracterul conflictual al societății românești, supraîncărcarea instanțelor de judecată și obligațiile României intervenite urmare aderării acesteia la Uniunea Europeană, cât și vulnerabilități ca: reintegrarea socială a infractorilor, protecția reală a victimelor, asistarea postpenală a părților implicate într-un proces;

Activitatea de mediere **ar putea** interveni nu numai în faza preprocesuală sau procesuală dar și în cea postcondamnată¹⁴.

Având în vedere sensul conceptului de probațiune, de reintegrare a persoanelor aflate în conflict cu legea, și competențele Serviciului de probațiune, ca instituție ce activează în domeniul justiției penale, prin dispozițiile instanței de judecată, a organelor de urmărire penală, sau la cererea Serviciului de probațiune, mediatorii **ar putea** interveni în procesul penal pentru promovarea alternativelor la detenție, **ar putea** participa la audierea părții vătămate sau civile, precum și a martorilor care au nevoie de protecție, respectiv a căror viață, integritate corporală sau libertate le sunt puse în pericol.

În faza de executare a pedepsei, mediatorii **ar putea** acorda asistența socială sau consiliere atât victimelor infracțiunilor cât și condamnatului, **contribuind astfel la realizarea activității Serviciului de probațiune.**

În etapa postcondamnată, competența aceluiași Serviciu: de a efectua supravegherea, în comunitate, a modului în care condamnatul respectă măsurile și obligațiile impuse de instanța de judecată (în cadrul măsurilor educative a libertății supravegheate și a suspendării executării pedepsei sub supraveghere), **ar putea** fi și a mediatorului.

---

¹³ Potrivit Raportului privind starea justiției pe anul 2008, sunt instanțe unde s-au soluționat peste 1000 cauze pe judecător în anul 2008.

¹⁴ Sursă: Lect. univ. dr. Ana Bălan, mediator autorizat, prezentare în cadrul work shop-ului internațional „Medierea în domeniul penal”, București, 17 noiembrie, 2010.

Alternativa în discuție **ar eficientiza activitatea Serviciului de probațiune**, care, urmare a subdimensionării numărului de personal în raport cu atribuțiile ce îi revin, este sufocat¹⁵.

Medierea, nu trebuie privită, numai ca o cale de descongestionare a **justiției** prin soluționarea cu celeritate a proceselor. Ea este o alternativă pentru eficientizarea activității justiției în ansamblul ei.

Întrucât ambele instituții sunt într-o relație de interdependență, trebuie privite **împreună**, cu încredere reciprocă, caz în care medierea nu va reprezenta alternativa unei eventuale judecăți eșuate. Chiar dacă, din 1989, justiția restaurativă a fost abandonată în România prin înlăturarea posibilității soluționării unor conflicte încă din faza preprocesuală, de către comisiile de judecată, sau în cea a executării pedepsei, aplicate fără privare de libertate (Legea nr. 59/1968 și Decretul nr. 218/1977), pas cu pas trebuie schimbată mentalitatea represivă a justiției penale, ca închisoarea să devină „ultimo ratio”¹⁶.

Toate acestea sunt suficiente argumente ca instituția medierii să funcționeze.

---

¹⁵ Potrivit OUG nr.78/2008, competența supravegherii minorului în executarea obligației de a presta o activitate nerenumărată într-o instituție de interes public, conform art. 103 al.3 lit.c) C.p., a trecut din competența primarului în cea a Serviciului de probațiune.

¹⁶ Sursa: Intervenție a doamnei prof.univ.dr.Rodica Stănoiu în cadrul lucrărilor work shop-ului internațional „Medierea în domeniul penal”, București, 17 noiembrie, 2010.